

«Η μνημόνευση του Επισκόπου στη Θεία Λειτουργία»

**(Πάντες οι Αγιορείτες Πατέρες - 1275 - Περί της «διάτορος
αυτού μνημοσύνης»)**

ΜΕΡΟΣ Γ΄

Στο θεολογικό τοπίο της Επιστολής («περί της διάτορος μνημοσύνης του αρχιερέως»), οι Αγιορείτες Πατέρες τοποθετούν και τη σχετική μαρτυρία της σφαιρικής - συνολικής εκκλησιολογίας του Αγίου Θεοδώρου του Στουδίτου. Γράφουν, σχετικά:

«Και ο μέγας πατήρ ημών και ομολογητής Θεόδωρος ο Στουδίτης ταύτα λέγει προς τина, δια της τιμίας αυτού επιστολής• «Εφης δε μοι ότι δέδοικας ειπείν τω πρεσβυτέρω σου, μη αναφέρειν τον αιρεσιάρχην, και τοι περί τούτου ειπείν σοι το παρόν ου καταθαρώ• **πλην ότι μολυσμόν έχει η κοινωνία εκ μόνου του αναφέρειν αυτόν, καν ορθόδοξος είη ο αναφέρων**»

Ερμηνεία - Μετάφρασις (Επί το απλούστερον):

«Και ο μέγας πατέρας μας και ομολογητής Θεόδωρος ο Στουδίτης αυτά λέγει προς κάποιον, δια της (σχετικής) τιμίας αυτού επιστολής• «Μου είπες ότι φοβήθηκες να πεις στον πρεσβύτερό σου (ίσως, πνευματικό του), να μην μνημονεύει - αναφέρει τον αιρεσιάρχη, αν και περί αυτής της θέσεώς σου, να σου είπα εγώ, δεν το νομίζω κατηγορηματικά, εκτός (σου το είπα) ότι δημιουργεί μολυσμό η κοινωνία με τον αιρεσιάρχη και με μόνη την μνημόνευσή του, έστω και αν ο μνημονευτής λειτουργός είναι ορθόδοξος».

Ερωτούν, στη συνέχεια, οι Αγιορείτες:

«Αλλ’ ως οικονομίαν τούτο ποιήσωμεν; και πως δεχθήσεται οικονομίαν τα θεία βεβηλούσαν κατά τον του Θεού ειρημένον λόγον (εννοούν το εδάφιο Ιεζ. 22,26, το οποίο παραθέσαμε στο Β’ Μέρος της εργασίας) και εκ την θείων απωθούσαν το του Θεού πνεύμα· και της εντεύθεν αφέσεως των αμαρτιών, και της υιοθεσίας τους πιστούς αμετόχους ποιούσα· και τι αν είη ταύτης της οικονομίας ζημιωδέστερον... ο γαρ αιρετικόν δεχόμενος, τοις αυτού υπόκειται εγκλήμασι· και ο ακοινωνήτοις κοινωνών, ακοινωνήτος εστίν, ως συγχέων τον Κανόνα της Εκκλησίας».

Ερμηνεία - Μετάφρασις (Επί το απλούστερον):

«Αλλά ως οικονομία ποιήσωμεν την μνημόνευση (του αιρετικού – Πάπα ή επισκόπου); και πώς θα δεχθούμε ως οικονομία (την μνημόνευση), πράξη που βεβηλώνει τα θεία, σύμφωνα με τον του Θεού λόγον (Ιεζ. 22,26), που ήδη έχουμε αναφέρει• πράξη που απωθεί από τα θεία το πνεύμα του Θεού• πράξη που αναιρεί την άφεση των αμαρτιών και την υιοθεσία των πιστών («αμετόχους ποιούσα»)• και τι υπάρχει αυτής της οικονομίας πιο επιζήμιο!... Διότι αυτός που δέχεται αιρετικό, υπόκειται και αυτός στα εγκλήματα αυτού• και αυτός που κοινωνεί με τους ακοινωνήτους, ακοινωνήτος είναι, διότι παραβαίνει – μπερδεύει τον κανόνα (το φρόνημα και την τάξη) της Εκκλησίας».

Είναι φανερό, ότι η αποδοχή της μνημόνευσης αιρετικού σε θέτει εκτός Εκκλησίας (της Μυστηριακής).

Συνειρμικά, συνδέομαι με την δύναμη σύνθεσης – σύνδεσης της διαχρονικής Ορθόδοξης Εκκλησίας και, συγκεκριμένα,

με τον βίο και την διδασκαλία της Οσίας Μελάνης της Ρωμαίας. Βλέπω ότι η θεολογική φιλοσοφία των Αγιορειτών (1275), υιοθετεί τις θέσεις της Οσίας.

Ο βιογράφος της (πιθανόν ο Γερόντιος, +487) γράφει:

«Κάποτε μνημόνευσα λοιπόν στην αγία αναφορά το όνομα της γυναίκας ενός υπάτου μαζί με τους προκεκοιμημένους αγίους, που τελείωσε τη ζωή της στην ξενητιά, στους αγίους Τόπους – έχουμε τη συνήθεια εμείς να το κάνουμε αυτό, για να μεσιτεύουν προς χάρη μας τη φοβερή εκείνη ώρα της κρίσης• Κι επειδή ψιθυριζόταν από κάποιους που βρίσκονταν σε επικοινωνία με μας τους ορθοδόξους πως ήταν αιρετική, **τόσο αγανάκτισε η ευλογημένη**, ώστε αμέσως, την ίδια στιγμή, να μου φωνάξει αυθόρμητα• «Ζει ο Κύριος, **αν την μνημονεύεις, δεν θα κοινωνώ από την προσφορά σου**». Κι όταν της έδωσα τον λόγο μου πάνω στο άγιο θυσιαστήριο, ότι ποτέ πια δε θα την μνημονεύσω, απάντησε• **«πολύ είναι και μια φορά! Επειδή την μνημόνευσες, δεν κοινωνώ**». Έτσι θεωρούσε πως **είναι παράβαση της ορθόδοξης πίστης η μνημόνευση αιρετικών την ώρα της αγίας αναφοράς**• στο αρχαίο κείμενο, διαβάζουμε:

«Ούτως επίστατο παράβασιν είναι της ορθοδόξου πίστεως το ονομάζειν αιρετικούς εν τη αγία αναφορά»

(Βλέπε «ΜΗΤΕΡΙΚΟΝ», Τόμος Στ΄, Σελ. 248-251, υπό Δημ. Γ. Τσάμη – Έκδοση Ι. Ησυχαστηρίου Τιμίου Προδρόμου Ακριτοχωρίου – Θεσσαλονίκη 1996).

1^ο Σχόλιο: Σήμερα στους ορθοδόξους η ερμηνεία του ΙΕ΄ Κανόνα της Α και Β Συνόδου, έγινε «γρίφος». Από τότε που διατυπώθηκε (861 μ.Χ.) συνοδικά ο Ιερός Κανόνας, έχουν παρέλθει 1162 έτη. Από τότε μέχρι σήμερα περάσαν πάρα

πολλοί (σοφοί) ερμηνευτές, όπως: **Ζωναράς, Βαλσαμών, Αριστηνός** και μέγας σύλλογος Αγίων Πατριαρχών - Επισκόπων, λογίων, σοφών, αγίων και διδασκάλων, καθώς και πλήθος Μαρτύρων και Ομολογητών της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Ουδείς, εξ αυτών διατύπωσε «Δυνητική Ερμηνεία» του Κανόνα. Οι θέσεις της «Δυνητικής Ερμηνείας» **δεν έχουν γενεαλόγηση** Πατερική, Αγιογραφική μέσα στο χώρο της Ορθοδοξίας• **είναι αμάρτυρες**. Είναι σημερινές προσωπικές επινοήσεις.

Απορίας άξιον:

Διατί εκφωνούν οι Επίσκοποι «Εν πρώτοις μνήσθητι Κύριε, της Ιεράς ημών Συνόδου, της ορθοτομούσης τον λόγον της σης αληθείας» και δεν λένουν «ην χάρισαι ορθοτομούσαν», ευχητικώς δηλ.; Εδώ πράγματι έχουμε «πιστοποίηση» της ορθοτομίας και όχι «ευχή ορθοτομίας»!

Οι ανά τους αιώνες εμφανισθέντες αιρεσιάρχες, εάν αντιμετώπιζοντο με την «Δυνητική ερμηνεία» του ΙΕ΄ Κανόνα, τότε (σίγουρα) δεν θα υπήρχε Ορθοδοξία. Πρακτικά και θεωρητικά, οι Πατέρες ενήργησαν υποχρεωτικά την εφαρμογή του ΙΕ Κανόνα; Μάλιστα πριν ακόμη αυτός να διατυπωθεί (π.χ. Αγ. Μάξιμος, Αγ. Γρηγόριος Παλαμάς, Μ. Βασίλειος κ.λ.π).

2° Σχόλιο: Γνωρίζουμε εκ της Λογικής Επιστήμης, ότι σε κάθε υπόθεση υπάρχει και το «εναντίον πρόδηλον». Συγκεκριμένα:

Ο Κανόνας επαινεί, ως άξιους τιμής, τους «προ Συνοδικής διαγνώσεως αποκόπτοντας το μνημόσυνο του αιρετικού επισκόπου. Είναι φανερό (πρόδηλο) ότι κατηγορεί, ψέγει τους αναμένοντας «Συνοδική διαγνώμη» προς διακοπή του

μνημοσύνου. **Παράδειγμα η απόφαση της Αποστολικής Συνόδου των Ιεροσολύμων:**

«απέχεσθαι ειδωλοθύτων και αίματος και πνικτού και πορνείας• εξ ών διατηρούντες εαυτούς **ευ πράξετε (αποδίδει έπαινο, τιμή)• έρρωσθε**» (Πραξ. ΙΕ΄, 29).

Η Σύνοδος δεν επέβαλε τιμωρίες στους μη εφαρμόζοντας την υποχρεωτική απόφασή της, διότι υπάρχει (εννοείται) το «εναντίον πρόδηλον», το αντίθετο του «εύ πράξετε». Υπάρχουν πολλά παραδείγματα στη Γραφή• παραδείγματα υποχρεωτικών θέσεων – υποθέσεων με αυτονόητες (όπως ανωτέρω) τις πρόδηλες αντιθέσεις των (θα συνεχίσουμε, συν Θεώ).

ΝΙΚΟΣ Ε. ΣΑΚΑΛΑΚΗΣ
ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΟΣ